

Opiekunka dziecięca

325905

Inna nazwa zawodu: nie występują

Zadania i czynności

Opiekunka dziecięca zajmuje się małymi dziećmi. Sprawuje nad nimi opiekę, dbając o ich bezpieczeństwo i prawidłowy rozwój.

W zależności od wieku podopiecznych sposób zajmowania się nimi zmienia się. Najmłodsze niemowlaki wymagają głównie zabiegów opiekuńczo – pielęgnacyjnych, takich jak: mycie, przebieranie, przewijanie, karmienie, wyprowadzanie na spacer, zapewnienie ciszy i spokoju podczas snu.

W kolejnym etapie życia wśród zadań opiekunki dziecięcej przeważają czynności wychowawcze. Do nich należy nauka siadania, następnie nauka chodzenia, odzwyczajanie od smoczka; wykonywanie czynności higienicznych: mycie rąk i zębów, korzystanie z nocnika; uczenie zwrotów grzecznościowych i podstawowych norm społecznych (zachowań w grupie).

W pracy z dziećmi od drugiego roku życia nacisk kładziony jest na rozwój psychomotoryczny. Opiekunka organizuje gry i zabawy dostosowane poziomem do możliwości dziecka. Rozwija jego umiejętności ruchowe poprzez zachęcanie do wykonywania prostych prac manualnych, rozwija umiejętności odwzorowywania, zachęca do samodzielnych działań. Uwrażliwia również dziecko na muzykę poprzez odtwarzanie utworów, grę na instrumentach, naukę prostych piosenek, zajęcia umuzykalniające (rytmika).

Do zadań opiekunki dziecięcej należy także różnicowanie czynników chorobotwórczych, klasyfikowanie i charakteryzowanie chorób dziecięcych. Obowiązkiem jej jest prowadzenie działań rehabilitacyjnych – indywidualnej pracy z dzieckiem z deficytami rozwojowymi. W realizacji tego zadania ważna jest umiejętność modyfikowania pracy z dziećmi z zaburzeniami rozwoju i z problemami wychowawczymi.

Aby wszystkie działania opiekunki odniosły skutek niezbędna jest jej współpraca z rodzicami. Rodzice przekazują informacje na temat swojego dziecka – jego umiejętności, możliwości oraz upodobań. Opiekunka zaś zdaje sprawozdanie z aktywności dziecka podczas wspólnie spędzonego czasu – zachowania dziecka, zdobytych umiejętności, ilości spożytego pokarmu.

Opiekunka dziecięca zatrudniana przez rodziny do całodziennego pomocy opiekuje się małymi dziećmi, które nie chodzą jeszcze do przedszkola. Opiekunka pracująca w prywatnym domu (u siebie w domu lub w domu pracodawców) swą uwagę skupia głównie na zapewnieniu bezpieczeństwa i odpowiedniej pielęgnacji powierzonego jej opiece dziecka. Przygotowuje posiłki, karmi, przewija, dba o porządek w pokoju dziecka i miejscu zabawy. Bawi się z dzieckiem, czyta mu, opowiada bajki, wychodzi z dzieckiem na spacer. Wykonuje wszystkie czynności polecane przez rodziców dziecka. To rodzice decydują, jak ich syn czy córka spędzą dzień, co będą jadły, czego dziecko można nauczyć, ile czasu spędzi na dworze. Opiekunka zdaje relacje z czasu spędzonego z dzieckiem.

Wiele rodzin zatrudnia opiekunkę do pracy na kilka godzin dziennie do opieki nad dziećmi od powrotu ze szkoły czy przedszkola do czasu powrotu rodziców do domu. Obowiązkiem takiej opiekunki jest odebranie dziecka ze szkoły/przedszkola, przygotowanie posiłku, zabawa czy zaprowadzenie na zajęcia dodatkowe. Niania zajmująca się opieką popołudniami może też pomagać dziecku w odrabianiu lekcji i innych zajęciach edukacyjnych.

Istnieje również możliwość zatrudnienia opiekunki wieczorami w weekendy czy w innych terminach. Praca ta polega na zapewnieniu kilkugodzinnej opieki nad dziećmi podczas nieobecności rodziców. Opiekunka zgodnie z sugestiami rodziców bawi się z dziećmi, podaje im posiłki, kładzie je do snu. W takim charakterze pracują zazwyczaj młode osoby, które studiują i są dyspozycyjne od czasu do czasu.

Nieco inaczej wygląda praca opiekunki dziecięcej zatrudnionej w hotelu lub w centrum handlowym. Jej zadania polegają głównie na zabawie z dziećmi i zapewnieniu im bezpieczeństwa podczas nieobecności rodziców.

Środowisko pracy

Warunki materialne

Praca opiekunek dziecięcych odbywa się zarówno w budynkach, jak i na wolnym powietrzu. Opiekunka pracująca w placówkach państwowych ma do dyspozycji salę wielkości sali lekcyjnej, wyposażoną w krzesła i stoliki do spożywania pokarmu lub do prac manualnych, dywan do zabaw na podłodze, półki z zabawkami i grami, tablicę wykorzystywaną podczas pracy z dziećmi, łazienkę z odpowiednio dopasowanymi do wzrostu dzieci umywalkami i sedesami, szatnię, gdzie każde dziecko ma swoją szafkę na ubranie i obuwie.

Część czasu opiekunka spędza na placu zabaw, który najczęściej dostosowany jest do możliwości ruchowych dzieci i pozbawiony niebezpiecznych elementów, takich jak wystające pręty, czy śliskie powierzchnie.

Opiekunka dziecięca pracująca w domu wykorzystuje powierzchnię wyznaczoną i przygotowaną przez rodziców dziecka. Spacer z dzieckiem odbywają się w okolicy domu.

Główne zagrożenia w tym zawodzie wiążą się z aktywnością fizyczną związaną z opieką nad dzieckiem tzn: podnoszeniem go, noszeniem na rękach, schylaniem się. Czynności te mogą powodować choroby kręgosłupa np. dyskopatie.

Warunki społeczne

Praca opiekunki polega na ciągłym kontakcie z ludźmi, a szczególnie z dziećmi. Jest to praca indywidualna. Opiekunka pracująca w żłobku, przedszkolu, domu małego dziecka samodzielnie podejmuje decyzje dotyczące sposobu pielęgnacji i rozwijania umiejętności dziecka. Placówki państwowe współpracują z lekarzami, psychologami, pedagogami, logopedami i otrzymują informacje na temat prawidłowych sposobów postępowania z dzieckiem zdrowym, aby jego rozwój odbywał się harmonijnie, a także informacje na temat postępowania z dzieckiem z problemami zdrowotnymi lub rozwojowymi. Spotkania z rodzicami są regularne i polegają na wymianie informacji na temat wychowania – jego rozwoju psychomotorycznego i ustalenia dalszego sposobu postępowania na następne dni.

Praca opiekunki dziecięcej w domu prywatnym, to głównie wypełnianie poleceń rodziców odnośnie wychowywania i opieki nad dzieckiem. Rodzice mają wówczas stały wpływ w sposób pracy opiekunki.

Warunki organizacyjne

Godziny pracy opiekunki dziecięcej uzależnione są od miejsca, w którym jest ona zatrudniona. W placówkach pracujących w systemie dziennym, gdzie dzieci przebywają w określonych godzinach (żłobek, przedszkole) opiekunka ma stałe godziny pracy, w dni powszednie, w godzinach 6.00 – 18.00

W miejscach, gdzie opieka nad dziećmi sprawowana jest całodobowo (domy małego dziecka, sanatoria, hospicja), opiekunki pracują w systemie zmianowym, przez cały tydzień.

Opiekunka zatrudniona przez rodzinę godziny pracy ma dostosowane do potrzeb rodziców. Najczęściej jest to 8 – 10 godzin dziennie.

Praca opiekunki dziecięcej jest pracą samodzielną. W placówkach publicznych praca ta jest nadzorowana okresowo – opiekunka sama wybiera metody pracy z dziećmi. Opiekunka zatrudniona prywatnie przez rodzinę, działa ściśle wedle wskazówek pracodawców.

W każdym przypadku jest to praca wiążąca się z odpowiedzialnością za zdrowie i bezpieczeństwo powierzonych jej dzieci.

Wymagania psychologiczne

Praca opiekunki dziecięcej związana jest ze stałymi kontaktami z innymi ludźmi, szczególnie z małymi dziećmi. Bardzo ważna jest więc umiejętność nawiązywania z nimi kontaktu oraz umiejętność jasnego i zrozumiałego formułowania myśli, zarówno w kontakcie z rodzicami, jak i z ich pociechami. Nie bez znaczenia są również troskliwość i ciepło które wpływają na poczucie bezpieczeństwa dzieci w sytuacji, kiedy pozostają bez rodziców.

W pracy z małym dzieckiem niezbędna jest cierpliwość i wytrwałość, odporność na stres i zmęczenie. Podopieczni wymagają ciągłej obserwacji, dlatego opiekunka powinna wykazać się spostrzegawczością, podzielnością uwagi, umiejętnością częstej i szybkiej zmiany czynności. Ważna jest też umiejętność szybkiego podejmowania decyzji. Pozytywnymi cechami opiekunki są stanowczość i konsekwencja szczególnie przydatne w pracy z małymi „uparciuchami”.

Małe dzieci szybko się nudzą, dlatego niezbędna w pracy z nimi jest kreatywność i umiejętność dostosowywania się do często zmieniającej się sytuacji. Bardzo istotne są również zdolności artystyczne, które można wykorzystać podczas zabawy z dziećmi. Umiejętność śpiewania, malowania, grania na instrumentach bardzo pomagają w pracy.

Do przydatnych w zawodzie można zaliczyć zainteresowania problematyką związaną z dzieckiem i jego rozwojem, psychologią opiekuńczo-wychowawczą czy tematyką biomedyczną.

Wymagania fizyczne i zdrowotne

Praca opiekunki dziecięcej zaliczana jest do prac lekkich. Opiekunka musi być ogólnie sprawna fizycznie, gdyż dominujące czynności motoryczne na tym stanowisku to stanie i chodzenie. Przeciwwskazaniami do pracy w tym zawodzie są: znaczne skrzywienia kręgosłupa, niedające się wyrównać wady serca oraz niewydolność układu oddechowego. Opiekunka nie może mieć również widocznych deformacji ciała. Ponadto musi mieć dobry słuch i wzrok. Czynności pielęgnacyjne i wiele typów zajęć z dziećmi wymagają także sprawności rąk, a w szczególności – palców.

Przeciwwskazaniami do wykonywania tego zawodu są wady wymowy, nosicielstwo chorób zakaźnych i pasożytniczych oraz zaburzenia psychiczne, zaburzenia równowagi, epilepsja i nałogi.

Warunki podjęcia pracy w zawodzie

Opiekunką dziecięcą może zostać każdy, kto spełnia wymagania psychologiczne i fizyczne preferowane przy wykonywaniu tego zawodu. W placówkach budżetowych wymagane jest wykształcenie średnie kierunkowe, (można je zdobyć w liceach profilowanych lub policealnych studiach medycznych), bądź wyższe pedagogiczne. Żadne dodatkowe kwalifikacje nie są wymagane.

W sektorze prywatnym nie istnieje wymagany minimalny poziom wykształcenia. Tutaj dla pracodawców najważniejsze są umiejętności praktyczne. Może zdarzyć się, że pracodawca będzie miał dodatkowe wymagania np. znajomość języka obcego, czy umiejętność gry na instrumencie.

Agencje opiekunek dziecięcych przyjmujące osoby chętne do pracy z dziećmi bardzo często organizują dla nich szkolenia przygotowujące do przyszłej pracy.

Możliwości awansu w hierarchii zawodowej

Zawód opiekunki dziecięcej nie daje możliwości awansu, ani osobom pracującym w sferze budżetowej, ani tym, które pracują w sektorze prywatnym.

Możliwości podjęcia pracy przez dorosłych

Praca opiekunki dziecięcej nie stawia barier wiekowych. Zawód ten mogą wykonywać zarówno osoby bardzo młode, jak i te, które ukończyły 55 lat. Jedynym warunkiem jest dobra kondycja fizyczna i brak przeciwwskazań zdrowotnych.

Możliwości zatrudnienia

Pracodawcami dla opiekunek dziecięcych mogą być placówki państwowe, takie jak: zakłady opieki zdrowotnej, szpitale, sanatoria, pogotowia opiekuńcze, domy dziecka oraz prywatne przedsiębiorstwa: agencje zatrudnienia, centra handlowe, hotele, hospicja.

W zawodzie opiekunki dziecięcej możliwe jest samo zatrudnienie, choć nie jest to często wykorzystywane.

Pracę mogą wykonywać osoby w każdym wieku. Młodzież studiująca w miarę swoich

możliwości może zajmować się opieką tzw. na telefon, która polega na kilkugodzinnym dyżurze przy dziecku, kiedy rodzice chcą lub muszą wyjść z domu. Osoby starsze, które nie dają sobie rady z całodzienną opieką nad dziećmi mogą zatrudnić się do opieki tylko popołudniami. Ich pracą będzie opieka od powrotu dzieci z przedszkola lub szkoły do powrotu rodziców do domu.

Zawody pokrewne

opiekun w domu pomocy społecznej

nauczyciel przedszkola

wychowawca w świetlicy

salowa

pielęgniarka

pielęgniarka środowiskowa

Polecana literatura

M. Gietko, S. Radiukiewicz, Choroby wieku dziecięcego : podręcznik dla opiekunek dziecięcych. Państwowy Zakład Wydawnictw Lekarskich, Warszawa 1984.

W. Sherborne, Ruch rozwijający dla dzieci. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999.

A. Jaczewski (red.), Biologiczne i medyczne podstawy rozwoju i wychowania. Wydawnictwo Akademickie ŻAK, Warszawa 2003.

R. Seitz, Chcę tego dotknąć! Wydawnictwo: Jedność, Kielce 2002.

J. Wilkońska, Dzień po dniu. Pierwszy rok życia dziecka. Wydawnictwo WAM, Kraków 2005.

D. Zawadzka, Ty możesz mieć superdziecko. Wydawnictwo: Wydawnictwo W.A.B., Warszawa 2006.

P. Szymor, 365 dni twórczej zabawy dla dzieci dwuletnich i starszych. Wydawnictwo W.A.B., Warszawa 2003.

P.Holinger, Kalia Doner, Co mówią dzieci, zanim nauczą się mówić. Wydawnictwo Media Rodzina, Poznań 2006.

J. Silberg, Gry i zabawy z maluchami. Wydawnictwo Media Rodzina, Poznań 2008.

Strony internetowe:

www.niania.pl